

APLICATIU

GUIA DOCENT

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent
Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Llenguatge, cognició, cultura
Codi	100274
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	2012-2013, 2n semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat de Lletres (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Llengua de docència: català Presentació de treballs, exàmens, exercicis: català, castellà o qualsevol llengua acordada prèviament.

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Joan A. Argenter
Departament	Filologia Catalana
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B11-270
Telèfon (*)	+34 935812350
e-mail	joan.argenter@uab.cat
Horari d'atenció	Dimecres 11:00-13:30

2. Equip docent

Nom professor/a	
Departament	
Universitat/Institució	
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari de tutories	

(Afegeu tants camps com sigui necessari)
(*) camps optatius

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

Haver cursat "Lingüística general" o "Lingüística" o "Introducció a la lingüística" (segons el respectiu pla d'estudis). És recomanable un coneixement suficient de l'anglès (aptitud lectora i comprensió).

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Descriptor: El llenguatge com a capacitat cognitiva i la lingüística com a ciència cognitiva. Ment, llenguatge i cognició. Elementals semàntics i elementals conceptuals. Pensament, llenguatge i cultura. La hipòtesi de la relativitat lingüística: formulació, argumentació empírica i reformulació. La conceptualització del temps i de l'espai en l'estructura i en l'ús lingüístics. Relativitat de la forma i relativitat de la funció lingüístiques. La indexicalitat i el llenguatge en context. Estudi del fenomen lingüístic en el context sociocultural.

Objectius: Adquirir un coneixement clar i precís dels conceptes analítics i descriptius bàsics que permeten interrelacionar llenguatge, cognició i cultura. Adquirir la capacitat de reflexionar i argumentar sobre els problemes, arguments, proves i conseqüències de la imbricació i interacció entre totes tres dimensions del coneixement i l'experiència humana.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

6.- Continguts de l'assignatura

A) Conceptes fonamentals, problemes i disciplines.

1. La universalitat del llenguatge i la diversitat de les llengües. La concepció lingüística de la llengua. Parlant ideal en un context nul. El "significat lingüístic". Representacions semàntiques i representacions conceptuales.
2. L'antropologia lingüística. La concepció antropològica de la cultura. Heretatge biològic i heretatge cultural. La cultura com a sistema de coneixement. La cultura com a comunicació. La cultura com a pràctiques. Coneixement lingüístic i coneixement pragmàtic. El "significat" com a constructe cultural compartit.
3. El llenguatge com a acció o el parlar com a activitat. Comunitat lingüística i context. El context sociocultural i el context de situació. La socialització primària. La categorització del món social. Actuació i incorporació. La iconicitat i la indexicalitat en el llenguatge. La interacció comunicativa: fenòmens emergents i condicions macrosocials.

B) Llenguatge, cognició i cultura

4. La relació llenguatge – cultura – pensament. La hipòtesi de la relativitat lingüística. Hipòtesi empírica o supòsit metodològic? El component gnoseològic i el component metodològic de la hipòtesi. La codificació lingüística dels "conceptes ètnics fonamentals" i les categories gramaticals obligatòries. La verbalització del pensament. Identitat/diferència de la representació semàntica i la representació conceptual.
5. La justificació empírica de la hipòtesi. Era daltonià Homer? Ho eren els grecs? L'espectre cromàtic i la seva representació lingüística. La jerarquia cromàtica en les llengües del món: percepció i valor cultural. Models i metàfores.
6. El temps i l'espai, *a priori* universal del coneixement i de l'experiència? La conceptualització del temps i de l'espai en l'estructura i en l'ús lingüístics. Temps, calendaris i cicles naturals.
7. Les llengües i l'expressió de l'espai: locació i direccionalitat. Els marcs de referència. Llengües d'orientació absoluta i d'orientació relativa. Llengües egocèntriques i llengües al·locèntriques. Sistemes de referència i paisatge. Metàfores espaciotemporals. Influència de la codificació de les relacions espacials en altres sistemes semiòtics.
8. La relativitat de la funció lingüística i les desigualtats lingüístiques: el llenguatge com a recurs adaptatiu, els actors i els rols socials, les institucions, els valors i les creences d'una comunitat.
9. Ritual i interacció. *Carmen/locuta, canere/loquor*. Tabú i eufemismes. El joc lingüístic. L'art verbal. Gèneres verbals. Proverbis i parlar indirecte. 'Dir cantant allò que no es pot dir parlant'. La contesa verbal: glosadors, *bertsolaris* i *brindeiros*. Fratries, matrimonis i exogàmia: el cas de "l'incest lingüístic".
10. La codificació lingüística del coneixement de l'entorn. La destrucció de la diversitat. Què es perd quan una llengua es perd?

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes presencials		
Discussió de lectures		
Debats		

Supervisades

Seguiment de les exposicions a classe		
Treball de curs		

Autònomes

Estudi de la matèria		
Ressenya d'una monografia		
Exercicis i/o exàmens		

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

L'avaluació es farà en funció de les activitats següents:

- (a) Ressenya d'una obra significativa de lectura complementària.
- (b) Participació en els debats. Comentari de les lectures / exercicis.
- (c) Prova final, que constarà de (i) preguntes tipus test, (ii) comentari d'un text de les lectures complementàries, (iii) definicions conceptuals.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Seguiment de i participació en les classes		Coneixement del contingut del temari. Teoria i pràctica.
Ressenya d'una monografia (prèviament acordada)		Lectura, comprensió, síntesi, redacció, argumentació i avaluació
Participació en debats. Comentaris de lectures i exercicis		Estudi i capacitat d'argumentació.
Exàmens que constaran de (i) preguntes tipus test; (ii) comentari d'un text; (iii) definicions conceptuals		Domini dels aspectes teòrics i pràctics de la matèria.

9- Bibliografia i enllaços web

Obres de referència (manuals, articles de caràcter general):

- Argenter, Joan A. (1996) "El lenguaje y la cultura: lingüística y antropología". Dins Carlos Martín Vide (ed.), *Elementos de lingüística general*, Barcelona: Octaedro, cap. 13: 361-392.
- Deutscher, Guy (2011) *El prisma del lenguaje*. Barcelona: Ariel.
- Duranti, Alessandro (1997) *Linguistic anthropology*. Cambridge: Cambridge University Press. (caps. 2, 3 i 7). [Trad. castellana: *Antropología lingüística*. Madrid: Cambridge University Press, 2000]
- Foley, William (1997) *Anthropological linguistics*. Oxford: Blackwell. (caps 1, 3, 7, 9, 10, 11 i 18).
- Hanks, William (1996) *Language and communicative practices*. Boulder: Westview Press.
- Hill, Jane i Mannheim, Bruce (1992) "Language and world view". *Annual Review of Anthropology* 21: 381-406.

- Jourdan, Christine i Kevin Tuite (2006) *Language, culture, and society*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kövecses, Zoltán (2006) *Language, mind and culture*. Oxford: Oxford University Press. (caps. 1, 2, 5, 7, 8, 13, 16 i 17).
- Palmer, Gary B. (1996) *Toward a theory of cultural linguistics* / Austin: University of Texas Press. [Trad. castellana: *Lingüística cultural*. Madrid: Alianza, 2000]
- Referències bibliogràfiques específiques segons el tema (s'indicaran al llarg del curs):**
- Abu-Lughod, Lila (1986) *Veiled Sentiments: Honor and Poetry in a Bedouin Society*. Berkeley: University of California Press. (caps. 6, 7 i 8).
- Evans, Nicholas (2010) *Dying words. Endangered languages and what they have to tell us*. Oxford: Wiley-Blackwell. (caps. 4 i 8).
- Gumperz, John J. i Stephen Levinson (1996) *Rethinking linguistic relativity*. Cambridge: Cambridge University Press. (caps. 2, 3, 6 i 7).
- Harrison, K. David (2007) *When languages die. The extinction of the World's languages and the erosion of human knowledge*. Oxford: Oxford University Press. (caps. 3 i 4).
- Jackson, Jean E. (1983) *The fish people. Linguistic exogamy and Tukanoan identity in Northwest Amazonia*. Cambridge: Cambridge University Press. (caps. 5, 7 i 9).
- Langacker, Ronald W. (1997) "The contextual basis of cognitive linguistics". Dins Jan Nuyts i Eric Pederson (ed.).
- Levinson, Stephen (1997) "From outer to inner space: linguistic categories and non-linguistic thinking". Dins Jan Nuyts i Eric Pederson (ed.).
- Levinson, Stephen (2003) *Space in language and cognition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lucy, John A. (1992a) *Grammatical categories and cognition: a case study of the linguistic relativity hypothesis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lucy, John A. (1992b) *Language diversity and thought: a reformulation of the linguistic relativity hypothesis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lucy, John A. (2004) "Language, culture, and mind in comparative perspective". Dins Michel Achard i Suzanne Kemmer (ed.) *Language, culture and mind*. CSLI Publications.
- Kockelman, Paul *Language, Culture, and Mind: Natural Constructions and Social Kinds*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nuyts, Jan i Eric Pederson (ed.) *Language and conceptualization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pederson, Eric i Jan Nuyts, (1997) "Overview: on the relationship between language and conceptualization". Dins Jan Nuyts i Eric Pederson (ed.).
- Sapir, Edward (1924) "The grammarian and his language". Dins *The selected Writings of Edward Sapir in language, culture and personality*, ed. David G. Mandelbaum. Berkeley/Los Angeles: University of California, 1949, 150-159.
- Sapir, Edward (1929) "The status of Linguistics as a science". Dins *The selected Writings of Edward Sapir in language, culture and personality*, ed. David G. Mandelbaum. Berkeley/Los Angeles: University of California, 1949, 161-166
- Whorf, Benjamin Lee (1956) "Science and Linguistics". Dins *Language, thought and reality: selected writings of Benjamin Lee Whorf*. Cambridge, MA: MIT Press, 207-219. [Trad. castellana: *Lenguaje, pensamiento y realidad*. Barcelona: Barral, 1971; Barcelona: Círculo de Lectores, 1999].

10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S: ____

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

El curs constarà de 30 sessions lectives al llarg de les quals es distribuirà la matèria, la major part mitjançant exposicions a classe; la resta de la matèria serà completada per cada estudiant mitjançant informació de lectures específiques i l'estudi.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
	Seguiment de i participació en les classes	Aula		Comprensió i coneixement de la matèria.
	Participació en debats. Comentaris de lectures i exercicis	Aula		Capacitat de comprensió de la bibliografia i de la matèria.
	Complementació de matèria mitjançant la informació i l'estudi de lectures específiques.	---		Comprensió i coneixement de la matèria.
	Estudi regular de la matèria al llarg del curs	---		Capacitat d'organització. Comprensió i coneixement de la matèria.

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
27/02; 20/03; 24/04; 15/05; 05/06	Lectures i breus comentaris	Aula		
29/05/2013	Ressenya	Aula / Despatx		
19/06/2013	Examen	Aula		
Data	Reavaluació	Aula		